

18. Herrholmen

Herrholmen har långt tillbaka i tiden haft stor regional betydelse för människors utkomst och samfärdsel. Sitt verkliga uppsving fick Herrholmen när Nykarleby och Gamlakarleby fick stadsprivilegier 1620, och borgarna fick rätt att hålla två enskilda marknader i Vörå. Sommarmarknaden hölls på Herrholmen på Margareta-dagen och då möttes borgare och bönder som köpte, sålde och bytte varor. Fartyg har också byggts på Herrholmen. 1675 kallades platsen Marknadsholmen men p.g.a. landhöjningen flyttades marknaden till Räckholmen i Kvimofjärden. År 1669 kallas Herrholmen "Lijkholmen" då man funnit ett lik där. Namnet Herrholmen dyker upp i början på 1700-talet. Den vackra naturen har lockat Bertbyborna och från 1910 och 40 år framåt användes Herrholmen som festplats. I början på 1900-talet gjordes förbättringar på den gamla marknadsvägen som leder till Herrholmen och en vägbank byggdes över till Kaitsor. Då tog man fyllnadsjord bl.a. från Herrholmen så att idag är den delvis söndergrävd. Ännu för 50 år sedan gick det att simma här. Nu då stranden är igenvuxen kan man bara fantisera om hur det såg ut för 300 år sedan på marknaden 1732 då folk från när och fjärran strömmade till platsen och stenkrusen med brännvin gick flitigt runt, fisk stektes, det pratades, sjöngs, larmades och kronans befallningsman "Oxen" övervakade att ingen begick "marknadsfredsbrott".

18.Herrholmen

Herrholmenilla on jo kauan sitten ollut suuri alueellinen merkitys ihmisten toimeentulolle ja liikkumiselle. Todellisen nousukautensa Herrholmen koki Uudenkaarlepyyn ja Gamlakarlebyn eli nykyisen Kokkolan saatua kaupunkioikeudet vuonna 1620. Kauppiaat saivat oikeuden pitää kahdet yksittäiset markkinat Vöyrillä. Herrholmenin kesämarkkinat pidettiin Margaretan päivänä, jolloin kauppiaat ja talonpojat tekivät kauppvoja keskenään. Herrholmenissa on rakennettu myös laivoja. Vuonna 1675 paikkaa kutsuttiin Marknadsholmeniksi markkinoiden mukaan, mutta maankohoamisen myötä markkinat siirrettiin Kvimofjärdenin Räckholmeniin. Vuonna 1669 Herrholmenia kutsuttiin "Lijkholmeniksi", koska sieltä löydettiin ruumis (ruotsiksi *ett lik*). Herrholmen-nimitystä alettiin käyttää 1700-luvun alkupuolella. Herrholmenin kaunis luonto on houkuttellut bertbyläisiä, jotka käyttivät Herrholmenia juhlapaikkana 40 vuoden ajan vuodesta 1910 lähtien. 1900-luvun alussa Herrholmeniin johtavaa vanhaa markkinatietä paranneltiin ja tienpenger Kaitsoriin rakennettiin. Silloin täyttömaata otettiin muun muassa Herrholmenista, jossa kaivamisen jäljet näkyvät yhä. Vielä 50 vuotta sitten täällä saattoi myös uida. Nyt rannan ollessa kasvanut umpeen voi vain kuvitella, miltä täällä näytti 300 vuotta sitten vuoden 1732 markkinoilla, kun paikalle virtasi väkeä läheltä ja kaukaa: viinapottu kiersi ringissä, ilmassa tuoksui paistettu kala, kuului puhetta, laulua ja hälinää ja kruununvouti "Oxen" valvoi, että markkinarauhaa noudatettiin.